

ZO ŽIVOTA SPOLOČNOSTI

J. Sikora: Príčiny statických porúch Oravského hradu (Žilina, 26. 2. 1988)

Oravský hrad je národnou kultúrnou pamiatkou a tvorí zachovaný a architektonicky mimoriadne pôsobivý súbor historických fortifikačných objektov. Statické poruchy Oravského hradu, ktoré sa prejavujú dobre viditeľnými trhlinami v nosných múroch, deformáciami a sčasti až deštrukciou obvodových hradieb, vzbudzovali už oddávna pozornosť. Svedčia o tom stavebné úpravy, ktoré zabezpečovali jednotlivé objekty hradu. Statické poruchy sa začali rozvíjať, najmä v oblasti archívnej veže, už v čase výstavby. Prvé sanačné opatrenia siahajú až do 17. storočia. V poslednom období poruchy dosiahli, najmä v JV časti obvodových hradieb, také rozmery, že začali vypadávať jednotlivé bloky kamenného muriva.

Na objasnenie inžinierskogeologických pomerov a príčin statických porúch Oravského hradu sa použil celý rozsah prieskumných metód: geofyzika, zvislé aj vodorovné jadrové vrty, kopané šachtice, zafažovacie skúšky in situ a i., ktoré umožnili pri vzájomnej korelácii overiť príčiny porušenia objektu. Inži-

nierskogeologickým prieskumom sa zistila prítomnosť zastretej svahovej deformácie s creepovými formami pretvárania horninového prostredia a taktiež bola zistená znížená únosnosť podložia pod základmi niektorých objektov.

Vzhľadom na progresívnosť vývoja deštrukčných porúch je žiadúca urýchlená realizácia sanačných opatrení, o čom sa jednalo aj na kontrolnom dni (2. 12. 1987), ktorý zvolal Krajský ústav štátnej pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody Banská Bystrica.

Areál Oravského hradu bol rozdelený na päť stavieb podľa dôležitosti realizácie sanácie. Generálnym projektantom a dodávateľom na sanáciu spodnej časti hradu je IGHP, n. p., závod Žilina. V súčasnom období sú pred ukončením vykonávacie projekty (VP) sanácie prvej a druhej stavby. Je to predovšetkým oblasť svahovej poruchy — archívna veža, objekty 3. brány, SV a JZ časť obvodových hradieb, základy fary, obytnej veže a Dubovského paláca. Po schválení VP investorom (KÚŠPSOP Banská Bystrica) bude môcť IGHP, n. p., závod Žilina začať komplexné sanačné práce na záchranu historických objektov v druhom polroku 1988.